

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 1. februar 2021

Sak

2020/0349 Akerselvns Baatforening – org.nr. 811 878 502 – klage over avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Til stede: Leder Martin Hennig, medlem Shabneet K. Bains og medlem Åse Gustavsen

Sakens bakgrunn

Akerselvns Baatforening (klager) søkte 29. august 2019 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2018. Søknadsbeløpet gjaldt et kompensasjonsbeløp på 154 404 kroner etter forenklet modell.

Lotteritilsynet avslo søknaden 2. desember 2019, med den begrunnelse at søknadsgrunnlaget inneholder kostnader forbundet med å eie og drifte båt, som anses for å være privatøkonomiske interesser og et behov av privat karakter som ikke gis kompensasjon, jf. forskrift om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften) § 3 tredje ledd bokstav d.

Klager påklaget vedtaket 20. desember 2019. Klager anfører at tilsynets tolkning, som innebærer at kostnader ved å drifte båtplasser er et behov av privat karakter, står i kontrast til gjeldende fortolkning: at vedlikehold av friareal og fellesarealer som er tilgjengelig for allmennheten i utgangspunktet er kompensasjonsberettiget. Klager viser til at foreningen er allmenntilgjengelig, dugnadsbasert, frivillig, demokratisk, ikke-økonomisk og åpen, og dermed ikke en lukket krets. Lotteritilsynets vedtak beror på faktafeil, da båtplassene i foreningen ikke er private og medlemmene ikke eier disse. Bryggeplassene og friarealene som klager disponerer på Hovedøya er åpne for allmennheten. I tillegg kommer de øvrige arealer båtforeningen disponerer, som skaper økt aktivitet for allmenheten. Dette gjelder blant annet arealer for sosial omgang for alle i/ved klubbhus, ved gjestebrygger, båtutsettingsramper, kajakkstativ med egen brygge, grillplass, benker, bord og avfallsplasser m.m. Klager påpeker at avslaget er basert på urimelig fortolkning og generell en vurdering av alle båtforeninger, og at det foreligger forskjellsbehandling mellom båtforeninger og seilforeninger. Videre anføres at tilsynet har innført et mye strengere regime for å få momskompensasjon fra 1. januar 2019, uten at det er gitt noen form for veiledning.

Oslofjorden Båteierunion har også inngitt klage på klagers vegne. Oslofjorden Båteierunion viser til at organisasjonen tidligere har sendt inn en høringsuttalelse vedrørende de gjeldende endringene i forskriften, og at de anbefalte klager å

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

sende inn søknad. Klager har godkjent registrering i Frivillighetsregisteret, og har dermed fått sin driftsform godkjent som frivillig arbeid. En båtforening blir drevet på ideelt grunnlag, og medlemmer i en båtforening er medlemmer der fordi de har båt og er interessert i det maritime. Det vises til at det ikke er forskjell mellom medlemmer i en båtforening og en fotballklubb. Vurderingen som er gjort må være begrunnet i en misforståelse og feiltolkning av driftsformene i en marina og en forening. Det henvises til høringsuttalelsen for utfyllende begrunnelse. Det fremgår der at båtforeninger blant annet organiserer, utvikler og fremmer interessen for maritim aktivitet og friluftsliv, samt ivaretar kystlinjen og kyststier som allmennheten bruker. Foreningene har opparbeidede plasser med benker og bord som benyttes, og det er fiskemuligheter fra brygger og kaianlegg. I tillegg bruker Sjøvett-kampanjer, ungdomsaktiviteter og sjøspeidere båtforeningenes fasiliteter, og noen båtforeninger er også beredskapshavner. Arbeidet i foreningene blir utført på dugnad. Det vises for øvrig til klagen i sin helhet.

Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak, og har oversendt klagen med innstilling 5. mai 2020 til Lotterinemnda for behandling.

Klager har inngitt merknader 22. mai 2020 til tilsynets innstilling. Klager anfører at Lotteritilsynet forskjellsbehandler klager i forhold til sammenlignbare organisasjoner. Klager viser til tre ulike organisasjoner som ifølge tilsynet kan søke ordningen. Lotteritilsynet har ifølge klager ikke fulgt departementets føringer om at ordningen skal bli enklere og de mindre organisasjonene skal få mer. Klager anfører videre at saksbehandlere i Lotteritilsynet ikke viser rimelig interesse for å sette seg inn i båtforeningenes situasjon og har valgt å tolke lover og retningslinjer på tvers av klare forskrifter, sannsynligvis med bakgrunn i en høyst personlig oppfatning.

Det rettslige grunnlaget

Det rettslige grunnlaget for ordningen er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner.

Formålet med ordningen er å fremme frivillig aktivitet, og den skal kompensere for kostnader frivillige organisasjoner har til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester, jf. forskriften § 1.

Det følger av forskriften § 3 tredje ledd bokstav d at det ikke gis merverdiavgiftskompensasjon til virksomheter «som kommer en lukket krets til gode, gir privatøkonomiske fordeler eller dekker det som normalt anses for å være kostnader av privat karakter».

Etter forskriften § 5 niende ledd er det søkeren selv som må foreta en avgrensning av hvilke kostnader som skal være med i søknaden, dersom organisasjonen også driver virksomhet som faller utenfor ordningen. Dette kan gjøres «gjennom organisatoriske eller økonomiske skillelinjer innenfor den enkelte organisasjon». Dersom søkeren ikke har foretatt en slik avgrensning, følger det av bestemmelsen at søknaden etter en totalvurdering kan avslås.

Forskriften § 6 bokstav a fastsetter at det ikke ytes kompensasjon for «kostnader eller anskaffelser som faller utenfor den frivillige og ikke-fortjenestebaserte delen

av virksomheten eller er knyttet til virksomhet som kommer inn under § 3 tredje ledd».

Ved søknad etter forenklet modell følger det av forskriften § 7 at søknadsgrunnlaget skal beregnes av «totale driftskostnader etter avgrensning og poster det skal gjøres fradrag for, jf. andre ledd og § 6».

Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

Akerselvens Baatforening sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2018.

Det følger av klagers vedtekter § 1, bokstav b, at «Akerselven Baatforening er en allmenntilgjengelig, demokratisk og ikke-kommersiell forening med formål å legge forholdene til rette for utøvelse av et bærekraftig fritidsliv med grunnlag i medlemmenes interesse for båtliv og tilknytning til sjøen.

Den skal ut fra dette:

I) - Sikre tilgang til nødvendige og hensiktsmessige havner og opplagsplasser, samt forestå nødvendig administrasjon og forvaltning av plasser og tilhørende anlegg som foreningen til enhver tid disponerer.

II) - Medvirke til å sikre, samt utvide friarealer ved sjøen og innenfor det område som primært utgjør medlemmenes utfarts- og interesseområde

III) - Bekjempe forurensning av sjøen

IV) - Bidra til økt sikkerhet på sjøen»

Hovedaktiviteten er ifølge egenerklæringsskjemaet drift av småbåthavn og opplagsplass for småbåter.

Klagers regnskap viser kostnader til blant annet vedlikehold. Ifølge årsberetningen gjelder vedlikeholdet i stor grad oppgradering eller etablering av en brygge og bobleanlegg.

Frivillige organisasjoner kan få merverdiavgiftskompensasjon, jf. forskriften § 3 første ledd, men etter forskriften § 3 tredje ledd bokstav d faller «virksomhet som kommer en lukket krets til gode, gir privatøkonomiske fordeler eller dekker det som normalt anses for å være kostnader av privat karakter» utenfor kompensasjonsordningen.

I Kulturdepartementets høringsnotat til gjeldende forskrift § 3 bokstav d), pkt. 2.4.2, er det uttalt at:

«Kostnader forbundet med å eie og drifte en båt herunder kostnader med båtplass anses for å være av privatøkonomisk interesse og et behov av privat karakter. En båtforening som disponerer friareal som ikke er åpen for allmennheten skal ikke

motta kompensasjon. En båtforening kan imidlertid motta kompensasjon for kostnader knyttet til den øvrige virksomheten i foreningen så lenge kravene i forskriften er oppfylt. Tilsvarende skal en båtforening som legger til rette for aktivitet i sjøen ved at ikke-medlemmer også kan bruke området kunne søke kompensasjon for kostnader som ikke er knyttet til å tilby båtplasser til medlemmer.»

I lys av ordlyden i forskriften § 3 bokstav d) og uttalelsen i høringsnotatet, er Lotterinemnda av den oppfatning at foreningens kostnader er knyttet til vedlikehold og drift av båt- og lagringsplass som brukes og disponeres av båtforeningens medlemmer, som er kostnader som normalt anses for å være av privat karakter som ikke gir grunnlag for merverdiavgiftskompensasjon, jf. forskriften § 3 tredje ledd bokstav d. At slike kostnader kan gi visse positive ringvirkninger for andre enn organisasjonens medlemmer, endrer ikke på Lotterinemndas vurdering at de nevnte kostnadene er av privat karakter. Lotterinemnda viser til sammenligning til Lotterinemndas vedtak i sak 2020/266.

Klager skal i søknadsgrunnlaget gjøre avgrensinger for kostnader knyttet til å eie og drifte båt, som er kostnader av privat karakter etter forskriften § 3 tredje ledd bokstav d. Det følger av forskriften § 5 niende ledd at klager selv skal foreta en avgrensning i søknaden for virksomhet som faller utenfor kompensasjonsordningen. Som det videre fremgår av forskriften § 7, skal søknadsbeløpet da beregnes på grunnlag av totale driftskostnader etter avgrensninger i søknadsgrunnlaget, slik dette er oppstilt i § 6, herunder bokstav a, jf. § 3 tredje ledd, og etter fradrag som angitt i § 7 andre ledd.

Klager har ikke foretatt en avgrensning gjennom organisatoriske eller økonomiske skillelinjer for kostnader av privat karakter, jf. forskriften § 5 niende ledd, og kan etter en totalvurdering få avslag på søknaden, jf. forskriften § 5 niende ledd tredje punktum. Lotterinemnda er enig med tilsynet i at søknaden på denne bakgrunn skal avslås i sin helhet.

Når det gjelder klagers anførsel om manglende veiledning fra Lotteritilsynet, bemerker Lotterinemnda at Lotteritilsynet har vist til sin veiledning på sine nettsider. Det fremgår av Lotteritilsynets hjemmesider og tilsynets veileder hvilke kostnader som er å anse som kostnader av privat karakter. I forbindelse med klagesaken har klager mottatt informasjon om regelverket og hvordan det skal forstås, herunder veiledning om någjeldende forskrift. Klager har hatt adgang til kontradiksjon i forbindelse med Lotteritilsynets behandling av saken, og senere også under behandlingen av klagen. Klagers anførsel om manglende veiledning kan derfor ikke føre frem.

Klager har anført forskjellsbehandling i og med at en rekke seilforeninger har mottatt merverdiavgiftskompensasjon. Lotteritilsynet viser til at disse har søkt via sentralledd og at søknadene ikke har vært gjenstand for nærmere kontroll i saksbehandlingen. Lotteritilsynet har imidlertid informert Lotterinemnda om at søknadene er aktuelle for etterkontroll, og at tilsynet utfører en pågående kontroll av om søknadene oppfyller vilkårene i forskriften. Lotterinemnda er derfor av den oppfatning at slik etterkontroll vil sikre likebehandling av båtforeninger og

seilforeninger i henhold til gjeldende regelverk. Klagers anførsel på dette punkt kan ikke føre frem.

Klager har videre vist til at sammenslutninger under Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges Bilsportforbund og Det frivillige skyttervesen ifølge tilsynet kan søke ordningen, og at disse ikke skiller seg fra båtforeninger når det gjelder frivillighet. Lotterinemnda bemerker at i alle tilfeller hvor det søkes om merverdiavgiftskompensasjon, må vilkårene i forskriften være oppfylt. Dette gjelder for samtlige søkere, uavhengig av hva slags type forening som søker. Det må i den enkelte sak utføres en konkret vurdering, og utfallet av søknaden vil bero på om forskriftens krav er oppfylt.

Klager har ikke vist til konkrete saker fra Lotteritilsynet eller Lotterinemnda som kan tale for at klager har blitt utsatt for usaklig forskjellsbehandling. I denne forbindelse har Lotterinemnda sett nærmere på et utvalg av relevante saker fra Lotteritilsynet med tanke på avklare om klagers anførsel kan føre frem.

I Lotteritilsynets vedtak fattet i desember 2019, ble Kongelig norsk automobilklub (KNA) innvilget merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2018. KNA søkte på vegne av sentralorganisasjonen og sine lokalledd. I egenerklæringen i søknaden fremgår det at søkers formål er «Å være landsomfattende organisasjon for bileiere og bilinteresserte. Klubben skal være bilismens proaktive, offensive og positive talsmann. Å fremme et godt klubbbliv og medlemmenes interesser og yte dem bistand i alle bilspørsmål. Som Norges representant i Federation International de l'automobil å delta i internasjonalt arbeid i samsvar med klubbens formål, samt knytte forbindelser med tilsvarende utenlandske klubber». Videre fremgår det at søkers hovedaktivitet er «Trafikksikkerhetskampanjer rettet spesielt mot barn og unge. Bilsportvirksomhet».

I Lotteritilsynets vedtak fra desember 2019, ble Norges automobilforbund (NAF) innvilget søknad om kompensasjon av merverdiavgift. Det presiseres at NAF i denne saken bare søkte på vegne av sine lokalledd rundt i Norge. Av søknaden fremgår det at NAFs formål er å være «Interesseorganisasjon for norske trafikanter.» og hovedaktiviteten er «Politisk påvirkning nasjonalt og lokalt. Trafikksikkerhet. Kursvirksomhet. Veitjeneste/bilberging. EU-kontroller og andre tester av kjøretøy.» Når det gjelder lokallagenes virksomhet fremgår det av søknaden: «Beskrivelse av gratis arbeidsinnsats: Ca. 2.500 tillitsvalgte i NAFs 70 lokalavdelinger og 23 MC klubber jobber gratis for organisasjonen på sin fritid. Arbeidet kan bestå av lokal politisk påvirkning i forhold til samferdselssaker og saker som berører trafikanter, trafikksikkerhetstiltak særlig rettet mot barn og unge, kursvirksomhet for medlemmer i alle aldre, m.m.»

I desember 2019 avslo Lotteritilsynet Norsk elbilforenings søknad om merverdiavgiftskompensasjon. I Lotteritilsynets vedtak fremgår det at foreningens hovedformål var «å fremme energieffektive, ladbare kjøretøy som helt eller delvis er drevet av elektrisitet fra fornybare energikilder, jf. vedtektene.» Videre fremgår det at foreningen for 2019-2021 hadde som hovedmål at «Det skal alltid være gunstigere å kjøpe og bruke elbil enn biler med forbrenningsmotor. Alle skal kunne lade enkelt og effektivt både hjemme og underveis.» Viktige mål for foreningens arbeid var å redusere utslipp, skape en enklere hverdag for elbilistene,

sikre langsiktige elbilfordeler gjennom å informere og påvirke myndighetene og å sørge for flere ladestasjoner. Videre innebar medlemskap i foreningen medlemsfordeler som veihjelp, advokathjelp og ulike rabatter. Lotteritilsynet vektla i sin vurdering at foreningens virksomhet i for stor var rettet mot medlemmene som forbrukere og at virksomheten i foreningen i for stor grad var rettet mot å gi medlemmene privatøkonomiske fordeler. Tilsynet uttalte videre at det var en for tett knytning mellom den frivillige innsatsen og den gjenytelsen som medlemmene får.

En siste relevant sak som det vises til gjelder innvilget søknad om merverdiavgiftkompensasjon for Vellenes fellesorganisasjon fra desember 2019. Vellenes fellesorganisasjon søkte i denne saken på vegne av et stort antall velforeninger som var tilknyttet denne fellesorganisasjonen som underledd. Lotterinemnda bemerker at selv om søknaden ble innvilget, så foretok Lotteritilsynet i vedtaket et stort antall korrigeringer og trakk ut fra søknadsgrunnlaget en lang rekke kostnader som ble regnet å være av «privat karakter», jf. forskriften § 3 tredje ledd bokstav d. Flere velforeninger hadde tatt med blant annet kostnader til snøbrøyting, henting av avfall, utgifter til vei, samt utgifter til båtplasser. Merverdiavgift for disse kostnadene ble ikke kompensert. I dette vedtaket ser vi også at Lotteritilsynet etter en totalvurdering avslår en søknad fra en av velforeningene. Begrunnelsen for dette var at velforeningen hadde inkludert en rekke kostnader av ulik art i søknaden, men velforeningen hadde ikke foretatt en avgrensning av de disse kostnadene i henhold til forskriften § 5 niende ledd.

Etter denne gjennomgangen av praksis fra Lotteritilsynet, er det Lotterinemndas oppfatning at det ikke foretas noen form for usaklig forskjellsbehandling av båtforeningene sammenlignet med andre frivillige organisasjoner. Lotteritilsynets fører en konsekvent praksis i sakene som gjelder merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner, og i de tilfellene hvor merverdikostnadene som søkes kompensert gir medlemmene konkrete og direkte økonomiske fordeler, blir kostnadene konsekvent kategorisert som «private kostnader», jf. forskriften § 3 tredje ledd bokstav d. Disse søknadene blir deretter helt eller delvis avslått. På denne bakgrunn kan klagers anførsel om forskjellsbehandling ikke føre frem.

Lotterinemnda kan etter dette ikke se at det foreligger saksbehandlingsfeil som har virket inn på vedtakets innhold, jf. forvaltningsloven § 41.

Konklusjon

Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at tilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

